

Naslaggids – Microsoft 365 Copilot veilig & effectief gebruiken

Versie juni 2025 Deze gids is bedoeld als praktische naslag na de training "Copilot in 4 uur". Je vindt hier alles wat je nodig hebt om Copilot (en andere AI-hulpmiddelen) veilig, efficiënt en volgens de AVG in te zetten in je dagelijkse werk.

Inhoudsopgave

1. Doel & leerdoelen
 2. AI-basiskennis in 10 minuten
 3. Wat is Microsoft 365 Copilot?
 4. AVG & veiligheid - wat mag wel/niet?
 5. Effectief (en veilig) prompten
 6. Grenzen van AI & kwaliteitsbewaking
 7. Vooruitblik: wat komt eraan?
-

1. Doel & leerdoelen

Deze training is ontworpen om je op een praktische en toegankelijke manier wegwijs te maken in het gebruik van Microsoft 365 Copilot. Of je nu net begint met AI, of al een beetje ervaring hebt: het doel is om je met vertrouwen, veiligheid en effectiviteit te laten werken met deze nieuwe digitale assistent. Je leert niet alleen hoe je tijd bespaart, maar ook hoe je controle houdt over de kwaliteit en veiligheid van je werk.

Na deze training kun je ...

Omschrijven wat AI anders maakt dan gewone software

► **Inzicht** hoe de GPTs werken en waarom ze doen wat ze doen

Na deze training kun je ...

Copilot inschakelen en basisopdrachten geven

▸ **Tijdwinst** bij mail, notulen, presentaties

AVG-proof werken met AI-tools

▸ **Veilige data-verwerking**; geen leerling-/persoonsgegevens lekken

Helder prompten (context - opdracht - output)

▸ **Betere kwaliteit** in één keer

Grenzen herkennen en controleren

▸ **Foutenfilter**: jij blijft eindverantwoordelijk

Toekomstige AI-trends duiden

▸ **Vooruitdenken** in je eigen werkproces

2. AI-basiskennis in 10 minuten

Wat is AI eigenlijk en waarom hoor je er de hele tijd over? In deze sectie leer je op een laagdrempelige manier hoe AI werkt, wat het wel en niet is, en hoe je het al in je dagelijks leven tegenkomt — vaak zonder dat je het doorhebt. Deze kennis helpt je AI realistischer én kritischer te benaderen.

2.1 Wat is AI?

- **Artificial Intelligence (AI)** verwijst naar systemen die taken kunnen uitvoeren die normaal gesproken intelligentie vereisen – zoals redeneren, leren, plannen en taal begrijpen. Het is geen scherp afgebakende definitie.
- Een scherpere definitie ontstaat pas bij **Machine Learning (ML)**: systemen die zelf leren van gegevens. Je programmeert dus niet het antwoord, maar het *vermogen* om het antwoord te vinden. Machine learning is een deelgebied van AI.
- Moderne AI, zoals **Large Language Models (LLM's)**, voorspelt tekst. ChatGPT is een LLM dat getraind is om het *volgende woord* te voorspellen, op basis van miljarden tekstvoorbeelden.

Stel je voor dat je een zin typt: "De Eiffeltoren staat in..." — het model leert dat het meest waarschijnlijke volgende woord "Parijs" is. Dat eenvoudige principe — volgend woord voorspellen — wordt verbazingwekkend krachtig als het op grote schaal wordt toegepast.

Een AI zoals ChatGPT is gebouwd als een **neuraal netwerk**: een digitaal systeem geïnspireerd op het menselijk brein. Het bestaat uit lagen van verbonden 'neuronen' (feitelijk

cellen en verbindingen tussen cellen) die getraind worden door steeds weer invoer (input) en verwachte uitvoer (output) te vergelijken. Elke keer dat de AI een fout maakt, worden de verbindingen licht aangepast. Miljoenen keren achter elkaar.

Bijvoorbeeld:

- **Invoer:** "Drie plus vijf is..."
- **Verwachte uitvoer:** "acht"
- AI past zichzelf aan tot de kans dat het "acht" kiest groter is dan alternatieven.

Dit proces heet trainen. Als dat trainen gebeurt met *algemene tekstdata* spreek je van een basismodel. Voeg je daarna specifieke data toe (zoals voorbeeldvragen en goede antwoorden), dan noem je dat *finetuning*. Zo leert het model niet alleen het meest waarschijnlijke volgende woord maar ook juist het meest behulpzame volgende woord.

Spontane eigenschappen, zoals kunnen rekenen of samenvatten, ontstaan spontaan als gevolg van volgend-woord-voorspelling op schaal: het model leert meer dan expliciet gevraagd wordt.

2.2 Waar kom je AI al tegen?

Dagelijks Minder opvallend

Spamfilter	Pinterest-aanbevelingen
iPhone Face ID	Borstkanker-detectie op mammogrammen
Zelfrijdende auto's	Muziekgeneratie, PDF-naar-tekst

Niet-AI (of "klassiek"): oudere chatbots, slimme stofzuigers, standaard autocorrect.

Test jezelf: is SIRI echt AI? Wat dacht je van het weerbericht op het journaal, of de slimme supermarkt van Amazon? Veel van deze voorbeelden maken gebruik van regels, maar leren niet echt. AI vereist *zelflerend vermogen* — het vermogen om zich aan te passen op basis van gegevens.

Er zijn zelfs systemen die je laten raden of iets echt of AI-gegenereerd is — bijvoorbeeld twee avatars naast elkaar. Soms blijken beide synthetisch. Dit benadrukt hoe krachtig en overtuigend AI tegenwoordig kan zijn.

Meer **data**, **rekenkracht** en **open modellen** → plotselinge sprong vooruit (2012 voor beeld, 2022 voor taal).

3. Wat is Microsoft 365 Copilot?

Microsoft 365 Copilot is een assistent in Microsoft 365 die werkt *binnen* de programma's die je al gebruikt. Van Outlook tot Word, van Teams tot PowerPoint: Copilot helpt je sneller en slimmer werken. Hij gebruikt AI om taken te automatiseren en teksten te genereren, met jouw data als context. Zo krijg je maatwerk zonder alles zelf te typen.

Copilot combineert Wat betekent dit voor jou?

1. Groot taalmodel (GPT-4o)	Je krijgt natuurlijke taalantwoorden
2. Jouw werkdata (M365)	Kant-en-klare context uit Teams, Word, Outlook ...
3. Office-apps	Resultaten direct invoegen of bewerken, acties nemen

Copilot is dus eigenlijk gewoon een GPT (volgend-woord-voorspeller) met toegang tot Microsoft 365 data en acties.

3.1 Waar zie je Copilot?

Microsoft 365 Copilot is verweven in veelgebruikte apps, waardoor je binnen je vertrouwde werkomgeving tijd bespaart én sneller kwaliteit levert. Normaal gesproken is copilot te vinden rechts bovenaan in de office-“lint” in de meeste apps. In de meeste apps, wanneer je tekst selecteerd, verschijnt er een klein copilot knopje links onderaan naast de selectie waarmee transformaties (bv. samenvatting, professionalisering) op de tekst uitgevoerd kunnen worden. Verspreid is het Copilot knopje te vinden op meer plekken, powerpoint heeft bijvoorbeeld een copilot knopje linksboven de eerste slide van een powerpoint.

Hieronder vind je een overzicht van de toepassingen per app, inclusief herkenbare praktijkvoorbeelden zoals in de training besproken:

- **Teams:** Copilot helpt tijdens én na vergaderingen. Denk aan live notulen die automatisch worden gegenereerd, samenvattingen van gesprekken, het terugvinden van specifieke

uitspraken uit het transcript (bijvoorbeeld: "Wat zei Petra ook alweer over AI?"), of een overzicht van alle gestelde vragen — gegroepeerd per onderwerp. Zelfs suggesties voor nieuwe vragen kunnen worden gegenereerd.

- **Word:** Gebruik Copilot om snel conceptteksten op te stellen, zoals uitnodigingen of websitekopij. Ook handig: verkort notulen automatisch of laat bestaande stukken herschrijven naar een andere toon of doelgroep. Voor lesvoorbereiding kun je zelfs gepersonaliseerd lesmateriaal genereren.
- **Outlook:** Copilot biedt een knop om lange e-mails samen te vatten, helpt bij het schrijven van antwoordvoorstellen en maakt tabellen met actiepunten op basis van e-mailthreads. Ook handig: stel vragen als "Wat waren de belangrijkste afspraken in deze e-mailwisseling?"
- **PowerPoint:** Laat Copilot een presentatie maken op basis van een document of onderwerp. Of voeg een enkele slide toe — bijvoorbeeld een visuele slide over de voordelen van satellietbeelden — in dezelfde stijl als de rest. Je kunt tekst in een slide herschrijven met een klik op het pennetje. Kies eerst een template om vervolgens de rest van de powerpoint in de stijl van dit template te reageren. Niet-microsoft templates (bijvoorbeeld het Driestar-template) kunnen alleen gebruikt worden in de desktop-versie van powerpoint. Het template kan geopend worden en vervolgens kan copilot er op toegepast worden.
- **Excel (preview):** Vraag Copilot om tabellen te analyseren, inzichten te genereren of gegevens samen te vatten. Stel vragen als "Welke trends zie je in deze cijfers?" of "Wat de verschillen tussen kolom B en C samen."
- **Deep Research:** Deep research doet uitgebreid internet-onderzoek (googlen - situatie herevalueren, noteren - opnieuw google , etc.) De Copilot Research Agent volgt een zeer gelijkaardig principe. Dit is een functie in Copilot waarbij de AI je helpt met het verzamelen en samenvatten van informatie uit meerdere bronnen. Stel je voor: je zoekt busprijzen van Gouda naar Rotterdam. In plaats van zelf vijf tabbladen te openen, laat je Copilot het voor je doen. Het zoekt info op internet, combineert dat met documenten of e-mails waar jij toegang toe hebt, en zet het overzichtelijk voor je op een rij. De 'researcher'-functie in Copilot werkt dus als een digitale stagiair die onderzoek doet en daar een samenvatting van maakt.

Deze voorbeelden tonen hoe breed inzetbaar Copilot is, maar ook hoe belangrijk het is om steeds de inhoud en privacy te bewaken.

Copilot respecteert *exact* dezelfde rechten die jij hebt in M365. Het model ziet alleen de bestanden/e-mails waartoe jij toegang hebt.

4. AVG & veiligheid – wat mag wel, wat niet?

Bij het gebruik van Copilot blijft de data binnen Europa en wordt er niet op getraind. Verder is de data alleen beschikbaar binnen de Driestar omgeving bij microsoft. Dit is echter niet voldoende voor AVG.

Werken met AI betekent óók goed nadenken over privacy en gegevensbescherming. Deze sectie helpt je te begrijpen waar de grenzen liggen, zodat je Copilot kunt gebruiken zonder risico voor gevoelige data. Je leert wat de wet zegt, maar vooral wat jij morgen al veilig kunt toepassen.

4.1 Kernprincipes

1. **Minimaal noodzakelijke data** – voer geen gevoelige info in als het niet hoeft.
2. **Bijzondere persoonsgegevens** (gezondheid, minderjarigen) → *NOOIT* in Copilot/ChatGPT.
3. **Controleer bron & output** – jij blijft verantwoordelijk.

4.2 Quiz – wat is OK?

CasusMag het?Waarom?

Incidentverslag met volledige leerlingnamen samenvatten	✗	Bijzondere persoonsgegevens
Verjaardagen collega's uit personeelslijst halen	⚠	Alleen intern & met verwerkingsgrondslag
Publiek beleidsdocument samenvatten	✓	Openbare data
Gepersonaliseerde ouderbrieven genereren (namenlijst uploaden)	✗	Wél conceptbrief gebaseerd op de brief van vorig jaar zonder namen

Tip: bij twijfel → gebruik **Purview-map** of werk lokaal in **Onedrive** zonder leerlingdata.

Idealiter wordt de M365 omgeving zo ingesteld dat alleen bepaalde mappen (zonder enige leerling data) voor copilot beschikbaar zijn of alle documenten gelabeld zijn.

Het kan wenselijk zijn om voor vergaderingen te melden dat de vergadering getranscribeerd wordt en dat er geen namen van leerlingen genoemd moeten worden. Transcribeer uiteraard geen vergaderingen met gevoelige informatie.

Mogelijk wordt later besloten om niet Copilot te gebruiken maar ChatGPT met edu licentie. Dan bepaal je exacter en duidelijker welke data het model in gaat.

Een belangrijk punt is dus welke informatie copilot expliciet ingaat. Normaal bepaal je dit met de forward slash maar in sommige applicaties zoekt en leest copilot automatisch extra documenten er bij je vraag.

Er zal hier dus een stukje beleid gevormd moeten worden. Sommigen van jullie noteerden namen al met alleen voorletters, dit kan een slimme strategie zijn om het risico op een databreuk te beperken.

5. Effectief (en veilig) prompten

Je haalt het meeste uit Copilot wanneer je weet *hoe* je iets vraagt. Een prompt is een invoertekst die wordt meegegeven aan een GPT. Prompten is de kunst van instructies geven aan AI. Deze sectie laat je zien hoe je in duidelijke stappen een goede prompt schrijft, waarmee je zowel creativiteit als controle in handen houdt.

Copilot maakt het toevoegen van relevante context (meetings, personen, word-documenten, powerpoints) makkelijker door het gebruik van de forward-slash: `"/`.

5.1 Prompt-structuur

****[Context] + [Opdracht] ****

Voorbeeld:

Context: [Brondocument], [Brondocument2], [Stijldocument] Opdracht: "Vat ons concept-schoolplan (bijgevoegd document) samen." Vorm: "Geef 5 kernpunten in bullet-vorm + 3 concrete actie-voorstellen" en "Wees origineel" of juist "Houd het feitelijk."

5.2 Prompt-Checklist

Meestal heb je lang niet altijd al deze prompt-tips nodig. Het belangrijkste is een expliciete en specifieke omschrijving van wat je wil + het meegeven van context. Niettemin kunnen de volgende tips ChatGPT / Copilot betere reacties laten geven in bepaalde scenario's.

1. Laat ChatGPT stap-voor-stap denken

- Voeg toe: "Denk stap voor stap." of "Laten we dit logisch uitwerken."

2. Geef een rol of karakter

- Voorbeeld: "Jij bent een ervaren advocaat die dit beoordeelt."

3. Vraag meerdere versies of opties

- "Geef 3 verschillende varianten en kies daarna zelf de beste."

4. Geef een voorbeeld (few-shot)

- Laat 1 of 2 voorbeeldvragen + antwoorden vooraf zien. Dit is een krachtige techniek (het haakt in op de volgend-woord-voorspeller architectuur van ChatGPT) maar ook nogal arbeidsintensief.

5. Vraag om vaste structuur (tabel / lijst / JSON)

- "Zet in een tabel: onderwerp | uitleg | voorbeeld."

6. Laat ChatGPT zichzelf verbeteren

- "Bekritiseer je eigen reactie en herschrijf je reactie op basis van je kritiek."
-

6. Grenzen van AI & kwaliteitsbewaking

AI is krachtig, maar niet onfeilbaar. In deze sectie leer je waarom controle houden essentieel blijft: AI kan fouten maken, verkeerde aannames doen, of informatie verzinnen. Jij blijft altijd de eindredacteur die beslist wat klopt — en wat niet.

- **Hallucinaties:** AI verzint soms feiten als context ontbreekt. De verwoording en stijl van deze feiten kan zéér overtuigend zijn. Copilot mitigeert dit door referenties (bijvoorbeeld uit het transcript) te geven bij stellingen.
- **Datamissers/verouderd:** model heeft geen realtime toegang tot alles (bv. nieuwste wetgeving). Zijn antwoord is gebaseerd op hoe het internet er uit zag toen die getraind werd. Hij weet dus niet af van nieuwste gebeurtenissen.
- **Meeloper:** Als je zegt: "wat vind je van mijn artikel"? Gaat deze met je meelopen en zeggen wat je graag wil horen. Je kunt bijvoorbeeld vragen "evalueer deze tekst over X kritisch".
- **Volgend-woord-voorspeller:** ChatGPT is niet geoptimaliseerd om de waarheid te vertellen maar om een volgend woord te voorspellen dat realistisch gezien zou volgen op de voorgaande woorden. Rekenen, samenvatten en analyseren zijn spontane eigenschappen die ontstaan zijn uit deze trainingsmethode maar waar het model niet voor geoptimaliseerd is.
- **Jij blijft eindverantwoordelijk:** altijd zelf nalezen vóór verzending.

Snelle kwaliteitstips

1. **Grounding:** Grounding (een "gegrond" antwoord geven) is het meegeven van context (tekst) met informatie aan het taalmodel om het antwoord op te baseren. Deze tekst kan meegegeven worden door het wereldbolletje te gebruiken (ChatGPT baseert dan zijn antwoorden op tekst gevonden op internet over dit onderwerp) of de forward slash bij copilot of door letterlijk een referentietekst er in te plakken.
 2. **Niche informatie:** Als je weet dat het antwoord van jouw vraag in de top-10 websites van google zou staan, kun je met redelijke zekerheid verwachten dat ChatGPT deze tekst gezien heeft en het antwoord daarop baseert. Is een stelling pas te produceren na een aantal stappen van googlen en opnieuw googlen gebruikt dan een redeneermodel in ChatGPT (o3, o1, o4-mini) met de webmodus aangezet (wereldbolletje) dan onderneemt ChatGPT meerdere zoekacties (elke actie gebaseerd op het resultaat van de vorige) en geeft hij een geïntegreerd antwoord.
-

7. Vooruitblik – wat staat voor de deur?

AI-tools worden slimmer en gebruiksvriendelijker. In de toekomst werk je niet meer met knoppen, waarbij elke website weer een andere “interface” heeft maar met taal. Jij zegt wat je wilt — de AI regelt het. Dat betekent ook: jouw rol verandert. Je wordt regisseur van taken en kwaliteitsbewaker van AI-output.

- **Meta-analytische taken** worden belangrijker. Analyseren, samenvatten, structureren zijn allemaal analytische taken. Meta-analytische vaardigheden nemen toe in relevantie in de nabije toekomst.
- **Communicatie** wordt nog belangrijker bij het gedeeltelijk delegeren van taken aan een GPT, authentieke, beknopte, inzichtelijke en verbale communicatie neemt toe in waarde naarmate lange schriftelijke communicatie meer gemeengoed wordt door de taalmodellen/GPTs.

Ondersteunende tools, en dus niet volledige autonome “bots” zijn op dit moment de meest succesvolle AI-producten. De komende jaren zullen worden bepaald door slim en verstandig gebruik van de beschikbare tools. Langzaam maar zeker verschijnen er steeds verdergaande autonome “agents”.

- **SURF/Kennisnet + Azure OpenAI:** Hopelijk volgt in de nabije toekomst een update over het advies van Surf om Copilot wel/niet te gebruiken voor educatieve doeleinden.

Vragen of feedback?

Wees altijd welkom om vrijblijvend contact op te nemen met info@cursussen.pitchai.net of seth.vanderbijl@pitchai.net. Plan ook gerust vrijblijvend een teams-meeting in (via copilot? 😊) met eventuele nieuwe vragen.
